

OFFENTLIGE UDGIFTER 2. september 2022

Antallet af offentlige arbejdstimer pr. borger er mindre end normalt

ANALYSE

Udarbejdet af

Sofie Holme Andersen
Cheføkonom

Anton Lykketoft
Stud.polit.

Antallet af offentligt ansatte ligger højere end før corona. Det er særligt ansatte på sygehuse, i daginstitutioner og med pleje af ældre, der er blevet flere af. Dertil kommer, at der fortsat er ansat podere og laboranter. Men ser man på antallet af arbejdstimer i forhold til befolkningen er billedet et andet. Både set i forhold til befolkningen og i forhold til antallet af børn, unge og ældre ligger antallet af offentlige arbejdstimer et godt stykke under normalen. Antallet af offentlige arbejdstimer er dermed ikke steget i takt med befolkningen set over de seneste ti år.

Kontakt

Cheføkonom

Sofie Holme Andersen

📞 61 27 58 24

✉️ sha@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Antallet af offentligt ansatte ligger højere i dag end før corona. Det er sket samtidig med en stigning i den private beskæftigelse, og andelen af offentligt beskæftigede ligger i dag lavere end før corona.
- Antallet af offentligt ansatte er steget i en periode, hvor befolkningen er vokset, og hvor der er kommet flere børn og ældre.
- Antallet af offentlige arbejdstimer per kernebruger er på samme lave niveau som i 2016, og før 2016 havde niveauet ikke været så lavt siden 1981.
- Det er særligt ansatte i sygehusvæsenet, daginstitutioner og pleje af ældre, der er steget i forhold til tiden før corona. Dertil kommer, at der fortsat er ansat flere podere og laboranter, end der var inden corona.

Analyse lavet i samarbejde med BUPL.

Flere offentligt ansatte end før corona - i en tid med stigende beskæftigelse

Coronapandemien medførte flere offentligt ansatte, da der både skulle ansættes podere, mere rengøring i f.eks. daginstitutioner og ansatte til at smitteopspore. Samlet set var den offentlige beskæftigelse i juni 2022 35.000 personer større end i februar 2020. Det fremgår af Figur 1. Det fremgår også, at niveauet de seneste måneder er omkring det højeste, den offentlige beskæftigelse har været i statistikkens levetid. Denne analyse vil behandle, hvorfor den offentlige beskæftigelse ligger på det niveau, den gør, og om det er et problem.

FIGUR 1

Antallet af offentligt ansatte er steget under corona

Figuren viser lønmodtagerbeskæftigelsen i offentlig forvaltning og service fra januar 2008 til juni 2022.

890.000 personer

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Beskæftigelsen i det offentlige følger med beskæftigelsen i det private

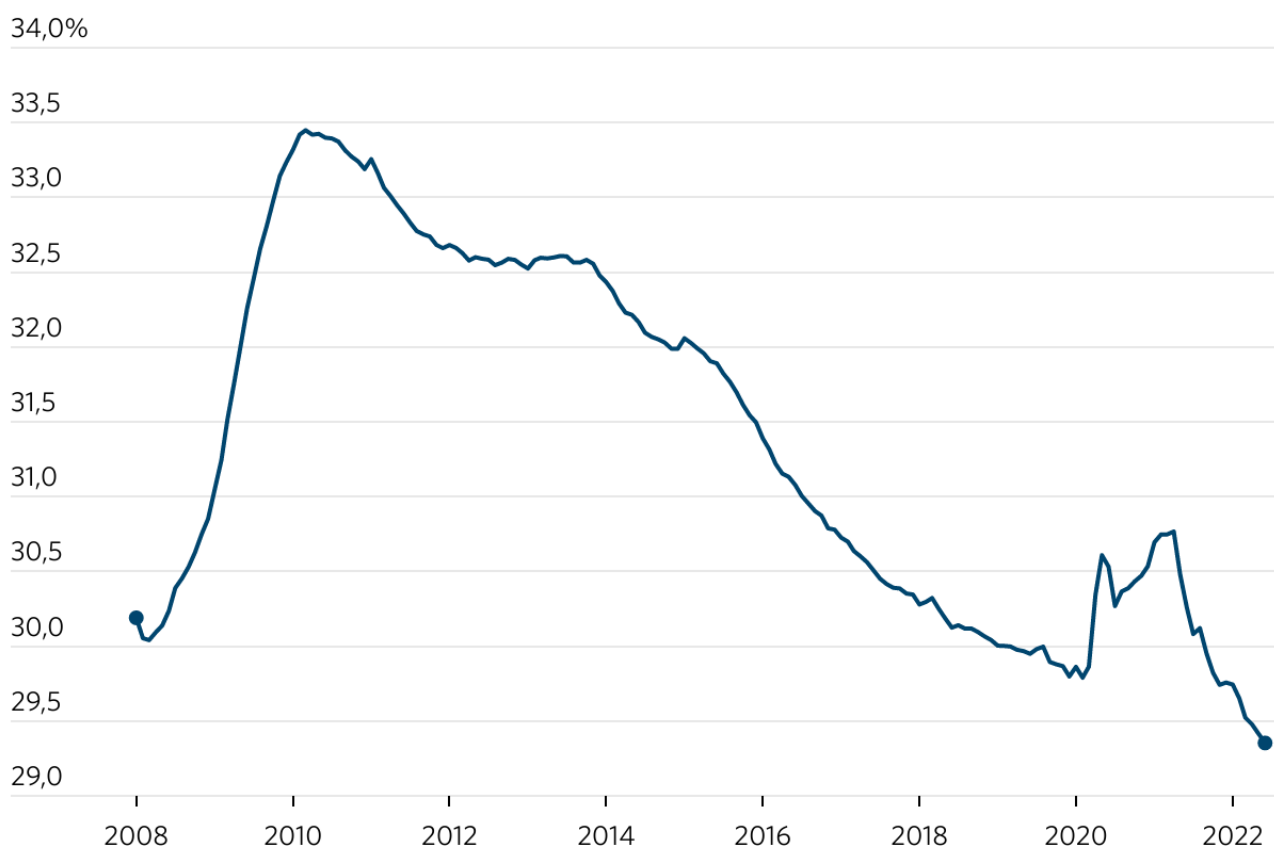
At den offentlige beskæftigelse er højere end nogensinde, skal ses i lyset af at den samlede beskæftigelse også er højere end nogensinde. Beskæftigelsen har slået rekord 14 måneder i træk, mens det samme ikke har været gældende for den offentlige beskæftigelse.

Ser man på andelen af de beskæftigede, der er ansat i det offentlige, vil man se at den er faldet støt på bagkant af coronapandemien, samt at andelen ikke har været lavere i lønmodtagerbeskæftigelsesstatistikens levetid. Det fremgår af Figur 2A. Ser man på årsniveau frem for månedsniveau og tager man selvstændige med, vil man se, at det offentliges andel af beskæftigelsen har bølget op og ned med et par procentpoint siden start 80'erne. Det fremgår af Figur 2B. Men der er ikke tegn på, at det offentlige stjæler al arbejdskraften, eller bruger mere end de plejer.

FIGUR 2A

Andelen af beskæftigelsen, der er ansat i det offentlige, falder

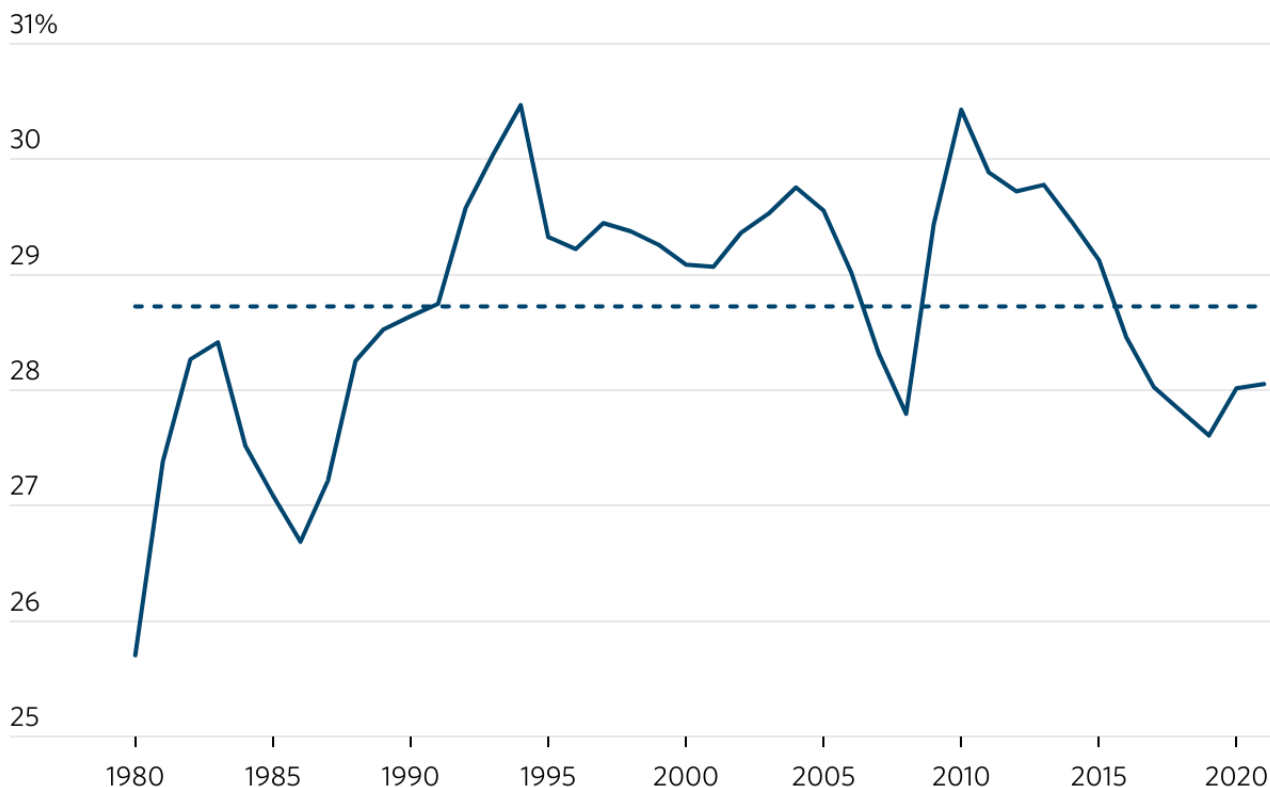
Figuren viser andelen af lønmodtagerbeskæftigelsen, der er ansat i offentlig forvaltning og service for perioden januar 2008 til juni 2022.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Andelen af beskæftigelsen i det offentlige ligger under den historiske normal

Figuren viser andelen af beskæftigelsen, der arbejder i den offentlige sektor fra 1980 til 2021.

Anm.: Gennemsnittet er beregnet over perioden 1980 til 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

De 35.000 flere offentligt ansatte kommer fra en statistik, der beskæftiger sig med antallet af personer, der arbejder, men ikke hvor mange timer der arbejdes. Ser man på timetallet, er det steget mindre, hvilket kan skyldes, at podere mv. sandsynligvis er ansat til få timer. Statistikken, der omhandler offentlig fuldtidsbeskæftigelse, kan dog ikke bruges til at sammenligne niveauet før corona med det nuværende, da den nye ferielov har skabt et databrud.¹

Danmarks Statistik vurderer, at niveauet for den offentlige fuldtidsbeskæftigelse kan være overvurderet med op til 20.000.²

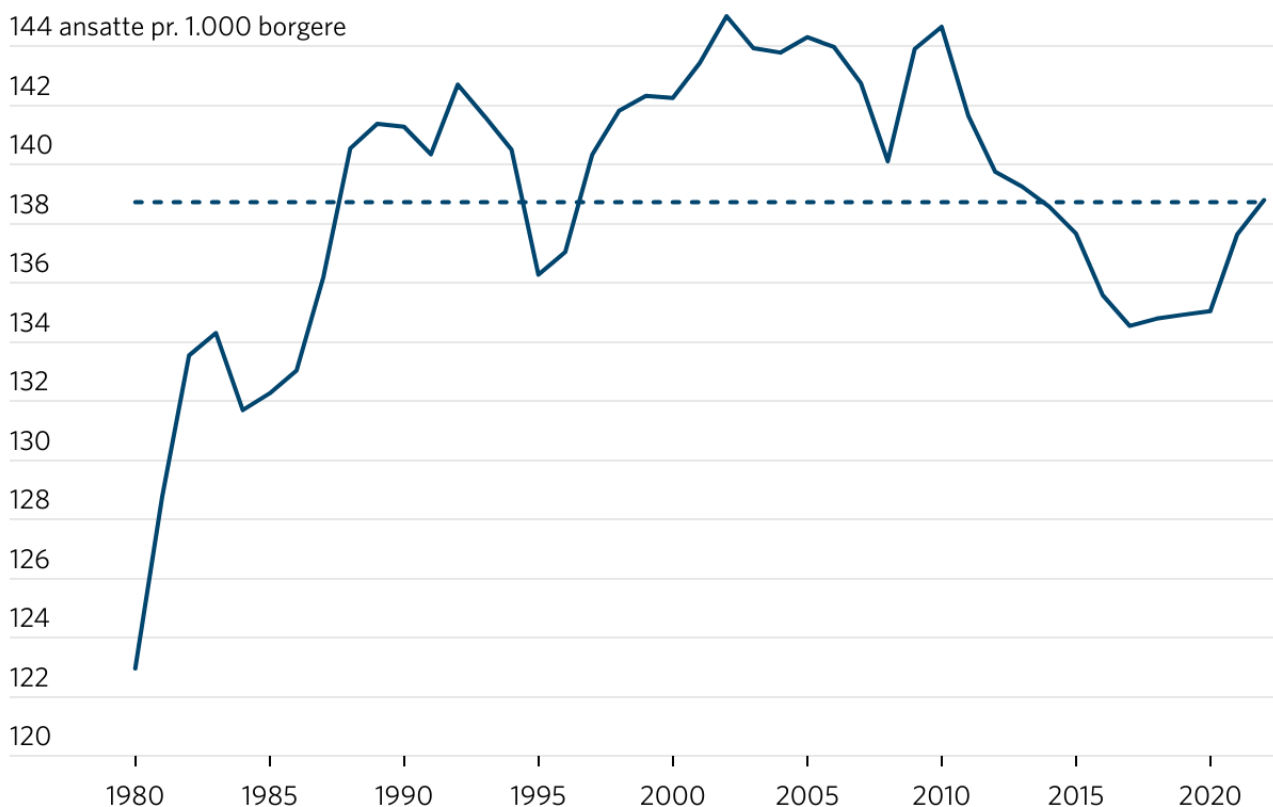
Antallet af børn og ældre stiger – det får antallet af ansatte til at følge med

Når befolkningen vokser, vil behovet for offentlig service også vokse. Derfor er det interessant at se på antallet af ansatte pr. borger. Det fremgår af Figur 3. Hvis antallet af offentligt ansatte er uændret i resten af 2022, så vil antallet af ansatte i den offentlige sektor pr. borger i 2022 ligge lige under niveauet fra 2014. Det er altså langt fra historisk højt, når der tages højde for, at befolkningen er blevet større.

FIGUR 3

Antal ansatte pr. borger ligger lige på normalen

Figuren viser antallet af ansatte i den offentlige sektor pr. 1.000 borgere i Danmark fra 1980 til 2022.

Anm.: Beskæftigelsen i den offentlige sektor i 2022 er antaget at være uændret fra første kvartal 2022 resten af året. Gennemsnit er udregnet fra 1980 til 2021.

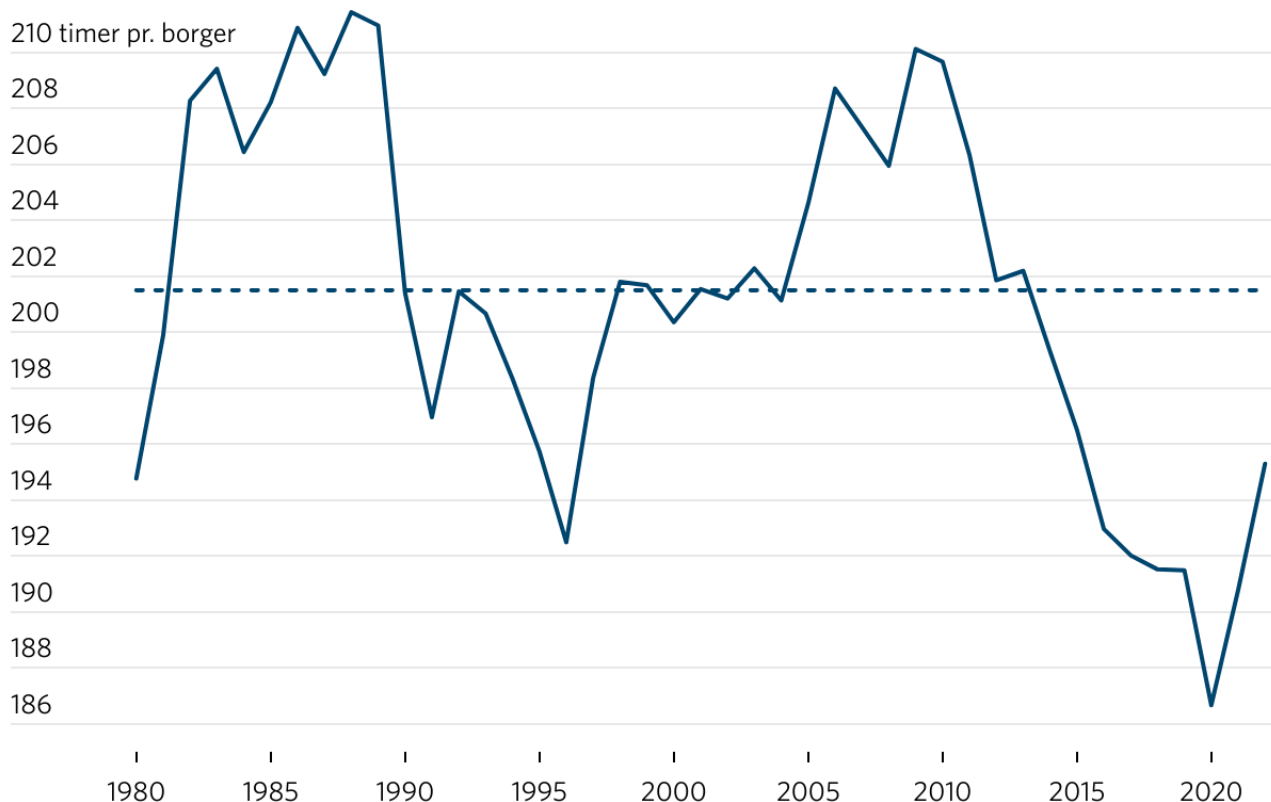
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, ADAM.

Det kan dog være misvisende at se på antallet af ansatte over tid, hvis deltidsfrekvensen har ændret sig. Derfor ser vi på, hvor mange arbejdstimer der lægges pr. borger i den offentlige sektor. Antager vi igen, at niveauet holdes uændret i resten af 2022, så vil antallet af arbejdstimer pr. borger ligge lige under niveauet fra 2015. Det fremgår af Figur 4.

FIGUR 4

Antal timer pr. borger ligger et stykke under normalniveauet

Figuren viser antallet af arbejdstimer i den offentlige sektor pr. borger i Danmark fra 1980 til 2022.

Anm.: Beskæftigelsen i timer i den offentlige sektor i 2022 er antaget at være uændret fra første kvartal 2022 resten af året. Gennemsnittet er beregnet over perioden 1980 til 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, ADAM.

Siden første kvartal 2020 er antallet af børn under skolealderen steget med 9.300 personer, hvoraf en stor del har behov for daginstitutionsplads. Samtidig er antallet af personer, der er fyldt 65 år, steget med næsten 50.000 personer, og personer der er fyldt 80 år med over 25.000 personer.

Ser vi derfor på antal arbejdstimer for kernebrugerne – dem under 25 år og dem der er fyldt 70 år – er billedet ikke meget anderledes. Med den seneste stigning – såfremt den holder resten af 2022 – ligger vi

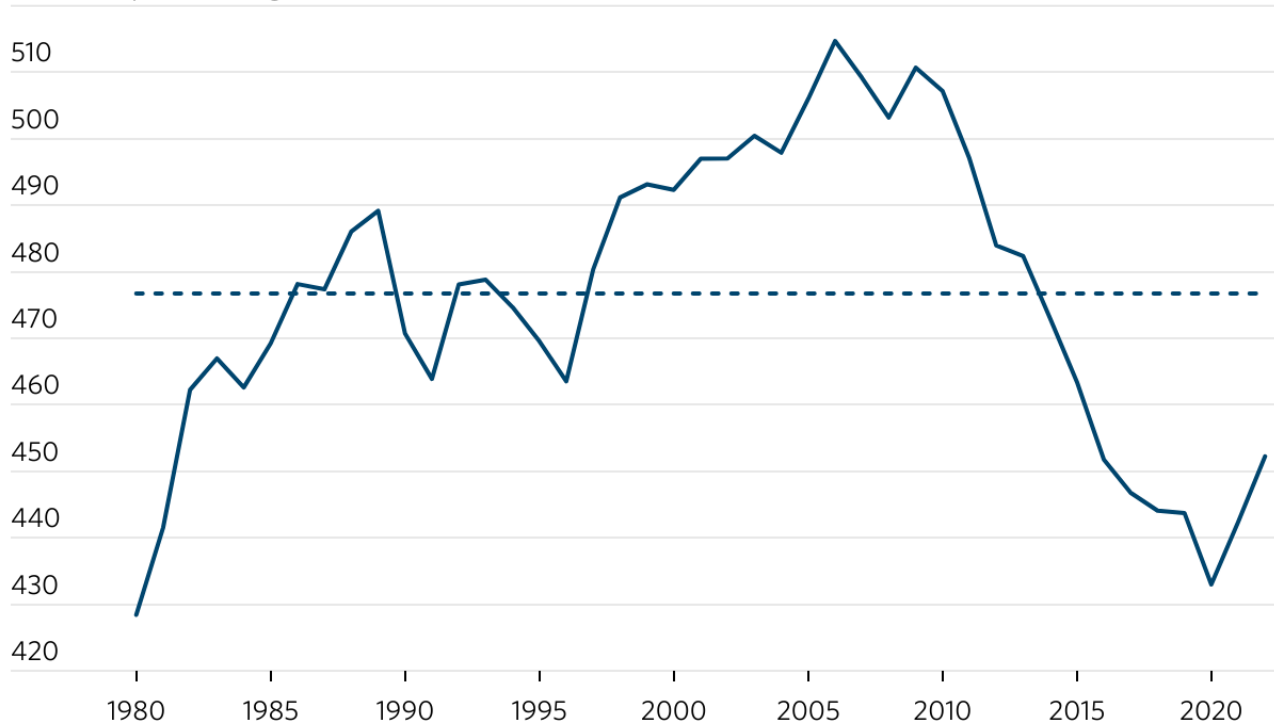
omtrent på samme niveau som i 2016, og før 2016 havde niveauet ikke været så lavt siden 1981. Det fremgår af Figur 5.

FIGUR 5

Antal timer pr. kernebruger ligger et stykke under normalniveauet

Figuren viser antallet af arbejdstimer i den offentlige sektor pr. kernebruger fra 1980 til 2022.

520 timer pr. kernebruger

Anm.: Beskæftigelsen i timer i den offentlige sektor i 2022 er antaget at være uændret fra første kvartal 2022 resten af året. Gennemsnittet er beregnet over perioden 1980 til 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, ADAM.

Offentlig service eller privat?

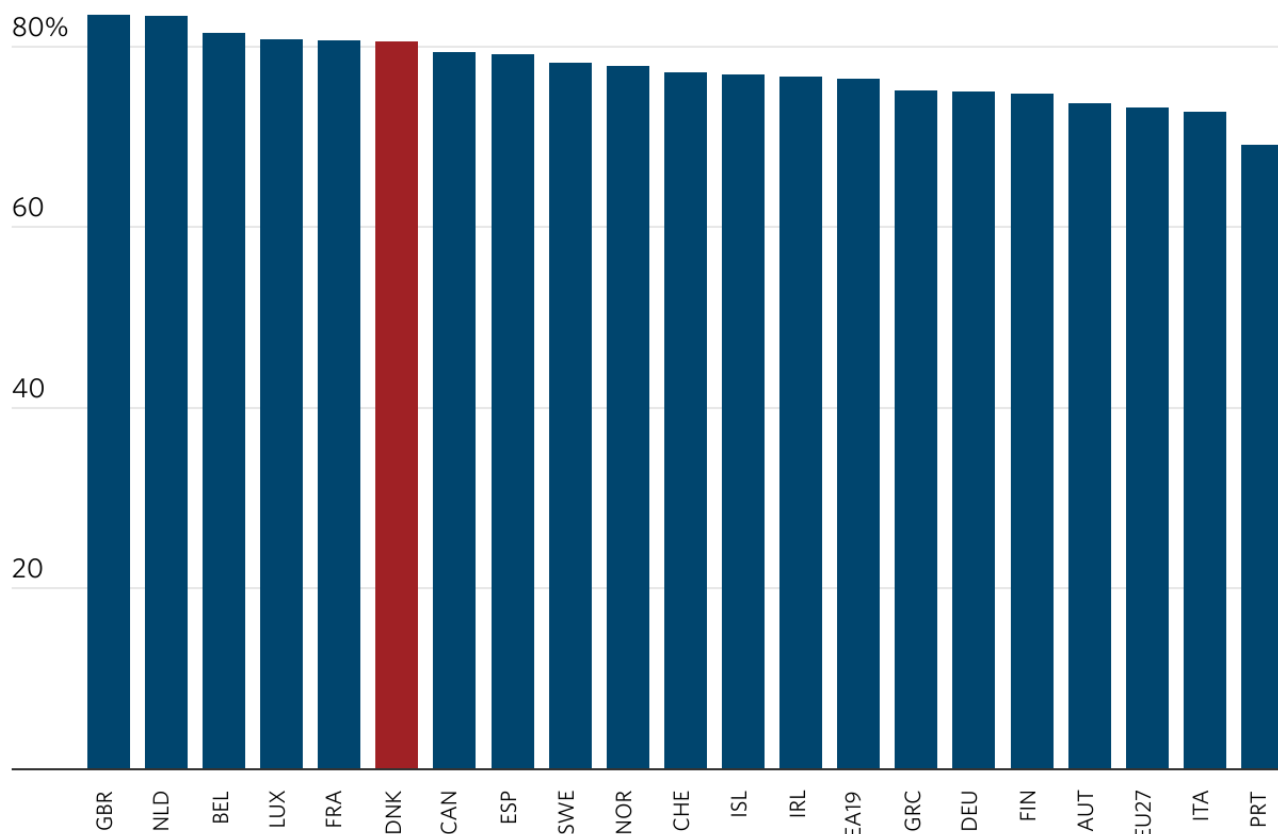
Når der tordnes mod, at antallet af offentligt ansatte er steget, opstår spørgsmålet, om det er, fordi opgaverne i stedet skal løses i det private. Danmark har en relativt stor servicesektor, der står for over 80 pct. af beskæftigelsen. Hvis opgaven ikke skal løses i det offentlige, men i stedet i det private vil det ikke flytte personer væk fra servicesektoren.

Danmark er ikke alene om at have en stor servicesektor. Det fremgår af Figur 6. Danmark har indrettet sig på en måde, hvor der ligger en stor del af pleje- og omsorgsarbejdet i den offentlige sektor. Men også lande, der har indrettet sig på anden vis, har store servicesektorer.

FIGUR 6

Danmark er ikke alene om at have en stor servicesektor

Figuren viser andelen af beskæftigelsen i OECD-landene, der arbejder i servicesektoren i år 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af OECD.

Varme hænder i daginstitutionerne og på plejehjemmene samt podere trækker den offentlige beskæftigelse op

Vi kan altså se, at der er blevet flere ansatte i den offentlige sektor, men at der samtidig er blevet et større behov for offentlig service på grund af flere børn og flere ældre.

Graver vi dybere ned i tallene, kan vi se, at det i høj grad er områder, der varetager disse behov, der har fået flere beskæftigede. Samler vi stigningen for sygehusene, daginstitutionerne og pleje og hjemmehjælp, får vi en stigning på 22.200 personer siden februar 2020. Det fremgår af Tabel 1.

Hertil kommer, at stigningen under sygehusene dækker over, at der fortsat (i april 2022, der er senest udgivne tal) var ansat omkring 4.000 personer relateret til corona, nemlig 1.600 flere laboranter end i februar 2020 og 2.500 flere ikke-uddannet social- og sundhedspersonale, som vi vurderer, er ansat som podere. Det fremgår af bilag. Ligeledes er der siden coronapandemien indført minimumnormeringer, der skal være gennemført i 2025, men hvor mange kommuner har valgt at indføre dem tidligere.

TABEL 1

Corona, minimumsnormeringer og øget plejebæhov kan forklare meget af stigningen i den offentlige beskæftigelse

Tabellen viser ændringen i beskæftigelsen på udvalgte områder af den offentlige sektor fra februar 2020 til april 2022.

Stigning fra februar 2020 til april 2022

Somatiske sygehuse	9.500 personer
Daginstitutioner	5.500 personer
Pleje og omsorg mv. af primært ældre	4.500 personer
Personlig og praktisk hjælp og madservice	2.700 personer
I alt	22.200 personer

Tablet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af KRL.

Det er dog ikke alle de offentligt ansatte, der kan forklares direkte med corona, flere ældre eller flere børn. Kommunerne og regionerne har ansat 1.850 flere konsulenter, hvoraf hovedparten er akademikere, mens der i staten er blevet ca. 9.000 flere ansatte, heraf 870 i Styrelsen for Patientsikkerhed. Der er også ansat

flere på skatteministeriets område, blandt andet flere kontrolmedarbejdere, som følge af politiske aftaler. Det fremgår af Tabel 2.

TABEL 2

Staten har ansat flere - særligt på skatte-, sundheds-, uddannelses- og forsvarsområdet

Tabellen viser ændringen i beskæftigelsen på udvalgte områder af den offentlige sektor fra 4. kvartal 2019 til 1. kvartal 2022

Stigning fra 4. kv. 2019 til 1. kv. 2022

Sundhedsministeriet	1.500 personer
Forsvarsministeriet	1.200 personer
Uddannelsesministeriet	1.500 personer
Skatteministeriet	2.000 personer

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Lønoverblik.

Flere offentligt ansatte efter corona, men timetallet er ikke fulgt med befolkningen

Samlet set er der altså kommet flere ansatte i den offentlige sektor, når man sammenligner med tiden før coronapandemien brød ud. Der er dog stadig ansatte i den offentlige sektor, der er beskæftiget med corona, hvilket er en af grundene til den højere beskæftigelse.

En anden af grundene skyldes en større befolkning samt en ændring af sammensætningen af befolkningen hen mod flere ældre og flere små børn, der har et større plejebæhov, som vi nu engang har organiseret i den offentlige sektor i Danmark. Det er også her, vi kan se, at der rent faktisk er blevet flere ansatte.

Det større antal offentlig ansatte har dog ikke givet udslag i markant flere offentlige arbejdstimer. Antallet af timer pr. borger ligger således fortsat et stykke under normalen og er samlet set ikke fulgt med befolkningsudviklingen over de seneste ti år.

Bilag

Pleje- og omsorgsjob er steget siden corona ramte

Tabellen viser ændringen i udvalgte funktioner og stillingsbetegnelser i kommuner og regioner fra februar 2020 til april 2022.

Funktion	Overenskomst	Stilling	Ændring
Pleje og omsorg af ældre	Social- og sundhedspersonale, KL	Social- og sundhedspersonale, ikke-udd	3.303 personer
Pleje og omsorg af ældre	Social- og sundhedspersonale, KL	Elever, vokselevløn	2.756 personer
Pleje og omsorg af ældre	Social- og sundhedspersonale, KL	Elever, hjælper-	-440 personer
Pleje og omsorg af ældre	Social- og sundhedspersonale, KL	Sygehjælpere	-569 personer
Pleje og omsorg af ældre	Social- og sundhedspersonale, KL	Social- og sundhedsassistenter	-961 personer
Daginstitutioner	Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter	Pædagogmedhjælpere	3.717 personer
Daginstitutioner	Pæd. pers., daginst./klub/skolefr.	Pædagoger	735 personer
Daginstitutioner	Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter	Pædagogiske assistenter	474 personer
Somatiske sygehuse	Social- og sundhedspersonale, Regioner	Social- og sundhedspersonale, ikke-udd.	2.501 personer
Somatiske sygehuse	Syge- og Sundhedspersonale, basis Reg.	Laboranter	1.598 personer
	Akademikere, KL	Chefkonsulenter	519 personer
	Akademikere, KL	Specialkonsulenter	608 personer
	Akademikere, Regioner	Chefkonsulenter	144 personer
	Akademikere, Regioner	Specialkonsulenter	204 personer

1 jf. www.ae.dk/analyse/2022-06-naesten-halvdelen-af-stigningen-i-den-offentlige-fuldtidsbeskaeftigelse-skyldes

2 jf. www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml